

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף שפות
הפיקוח על הוראת ערבית ואסלאם

יחידות הוראה בנושא הערכים בתחום הדעת ערבית למגזר העברי.

قیم - ערכים

قيمة ر' قیم - ערך, ערכים.

בערבית המלה قیم = ערכים נגזרת מאותו השורש של המילים קיום וקיימות בעברית.

ניתן להסיק, שאין לנו קיום ללא ערכים, כי חברה נורמטיבית לא תוכל להתקיים ללא ערכים !

לפניכם ארבעה מערכי שיעור, שמתאימים לשכבות הגיל השונות בחטיבת הביניים ובחטיבה העליונה :

1. יחידת לימוד בערבית מדוברת – סיפור על ערכים מאת ג'בראן ח'ליל ג'בראן.

2. יחידת לימוד לחט"ב – דירה להשכיר על פי לאה גולדברג.

3. יחידת לימוד לכיתה י' – حکاية رقم 11 / نجيب محفوظ.

4. יחידת לימוד לכיתות יא-יב – روي وطوي.

מטרת יחידות אלה להראות את עולם הערכים הישיר, שמייצג את עושרה של השפה הערבית והספרות בתוכה, תוך הכרת חיי הסופרים, שכן הסופרים בכתביהם דאגו לא רק להנאת הקורא, אלא גם לשליחת מסר חברתי-ערכי-ביקורתי לחברה.

דרך קריאת הסיפור ודיון בכיתה יכול התלמיד להתחבר לעולם הערכים הפנימי שלו.

בברכה,

סיגלית שושן

מפמ"ר ערבית ועולם הערכים והאסלאם

רות בן אבי

הורן אביטל

ברדה רוני

איזנקוט עליזה

1. יחידת לימוד בערבית מדוברת – ألجرة القديمة / جبران خليل جبران

מה יותר חשוב: כסף או רוח? בסיפור זה אנו קוראים על ההתלבטות בין מכירת כד עתיק תמורת סכום גבוה לעומת שמירת שכיות חמדה עתיקות. נושא זה מעלה לדיון בעולם החומרני, שבו אנו חיים, את נושא ערך הכסף מול שימור עתיקות, שמקשרות אותנו לעבר וערכן אינו נמדד בכסף. שאלת סיכום ליחידה זו:

لَوْ حَفَرْتُ فِي بُسْتَانِكَ وَلاَقَيْتُ ثُخْفَةً نَادِرَةً وَأَعْطَوْتُكَ مَبْلَغَ كَبِيرٍ مِنَ الْمَالِ شَوْ بَتَّعْمَلُ؟

הסופר ג'ובראן ח'ליל ג'ובראן

<http://lib.cet.ac.il/pages/item.asp?item=10301>

הכנס אל הקישור אודות חייו של הסופר ולאחר מכן קרא את הסיפור. כיצד לדעתך מתקשר עולם הערכים עליו כותב הסופר בסיפור שקראת?

סיפור בערבית מדוברת

ואחד כאן עם בחפר חפירה פי בסתאנו ולאקא ג'רה קדימה. אח'דהא וחמלהא לביתו.
קאל-לו ואחד מן ג'יראנו: ג'בהא ענד (א)לאסתאז פאד (א)לעלמי, מדיר מערד (א)לאנתיכאת, ימן
ישתריהא מנכ.

קאל: ואללה, פכרה מניחה! סלם תמכ!

אג'א ענד (א)לאסתאז וסאלו: בדכ תשתרי ה(א)לג'רה?

קאל: פרג'יני-אהא, מן פדלכ.

תטלע (א)לאסתאז פי (א)לג'רה ופחסהא מניח. בעדין קאל: קדיש בדכ פיהא?

קאל: קד מא תקול.

קאל-לו (א)לאסתאז: באעטיכ/בעטיכ אלפין דינאר.

למא סמע זלמתנא ה(א)למבלע' (א)לכביר אנדהש, לאכנו קאל: קליל, יא סידי! שוף (א)לג'רה מא
אחלאהא!

קאל-לו (א)לאסתאז: טיב, מעליש. ח'ליהא אלפין ומיתין.

טלע ה(א)למבלע' מן ג'יבתו וַאֲעֵטָאָה ל(אל)זלמה. אַחֲד (אל)זלמה (א)לפלוס וראח.

בעד מא טלע מן דאר (א)לאסתאז סאר יִדְחַכּ וְהוּ יְקוּל פִּי נַפְסוּ: אַמָּא תִּיס ! אַלְאָנְסָאן (א)לעאקל מא

בִּידְפֵּעַשׁ אֶלְפִין וּמִיתִין דִּינָאר עֵלָא גִרָה זַע'יָרָה כִּאֲנַת מִדְּפוּנָה פִּי (א)לְאָרְדּ וּמָא חֲדָאשׁ פֶּכֶר פִּיהָא.

וּפִי נַפְס (א)לְוִקֶת קַעַד (א)לְאָסְתָאז פִּי מִכְתָּבָתוּ יִתְפַּרְג' עֵלָא (א)לְגִרָה וְהוּ יִתְעַגֵּב מִן ג'מאלהא וְיִקוּל

פִּי נַפְסוּ: וּלְאֵלָהּ, בִּאֲקֻדְרֵשׁ/בִּקְדֻרֵשׁ אֶפְהֶם כִּיף (א)לְוֹאחַד בִּיבִיעַ מִתֵּל ה(אל)תְּחַפָּה (אל)נְאֻדָּה

וַיֵּאחֲד בְּדֹאֵלָהּ מִסָּארי, וְלֵן כָּאן (א)לְמַבְלַע' אֶלְפִין וּמִיתִין דִּינָאר ! בִּאֲקֻדְרֵשׁ / בִּקְדֻרֵשׁ אֶפְהֶם כִּיף

(א)לְוֹאחַד בִּיפְדֵּל (א)לְמִסָּארי עֵלָא (א)לְפִן ו(א)לְג'מאל.

כלמאת ג'דידה – מלים חדשות

חֶפֶר – חפר	יִמְכֵן – אולי
חֶפְרָה – בור	אַשְׁתֵּרָא – קנה
בִּסְתָאן – גן	פְּכֶרָה מְנִיחָה – רעיון טוב
לֵאקָא – מצא	סָלֵם תִּמְכֵּ – יבורך פיך
גִּרָה – כד	אַג'א – בא
קָדִים – ישן	פְּרָג'א – הראה
וַאֲחֵד – לקח	מִן פְּדִלְכֵּ – בבקשה ממך
חֶמֶל – נשא, סחב	תְּטַלַּע – התבונן, הביט
גִּירָאן – שכנים	פֶּחַס – בדק
ג'אב – הביא	מְנִיח – טוב
אַסְתָּאז – מורה, אדון	בְּעֵדִין – אחר כך
מְדִיר – מנהל	קִדְּיֵשׁ – כמה
מַעֲרֵד – תערוכה	קִדְּ-מָא – כמה ש...
אַנְתִּיכָאָת – עתיקות	אַעֲטָא – נתן

לִמָּא – כאשר

סִמַּע – שמע

זִלְמָה – איש, בן אדם

מִבֵּלַע' – סכום

אֲנִדְהַשׁ – נדהם

קָלִיל – מעט

שֶׁאֵף – ראה

מֵא אַחְלָא – כמה הוא יפה

מַעֲלִישׁ – אין דבר

ח'לִיָּהּ – שיהיה

טֵלַע – הוציא

גִּיָּבָה – כיס

רֶאח – הלך

טֵלַע – יצא

דַּחֵכ – צחק

קֶאֱל פִּי נֶפְסִי – אמר לעצמו

אַמָּא תִּיס – איזה טיפש

אַנְסָאן – איש

עֶאקֶל – חכם

דַּפַּע – שילם

מִדְּפוּן – קבור

אַרְד – אדמה

מֵא חֲדָא(ש) – אף אחד

פֶּכֶר – חשב

נֶפֶס (א)לֹקֶת – אותו הזמן

קַעַד – ישב

מִכְתָּבָה – ספריה, שולחן כתיבה

גִּמְמַל – יופי

תַּעֲגִב – התפלא

קָדַר – היה יכול

פָּהֶם – הבין

תַּחֲפָה – שכית חמדה, דבר יפה מאוד

נֶאדָר – נדיר

בִּדְאֵל – במקום

בֶּאֱע עֵתִיד בִּיבִיעַ – מכר

מִתֵּל – כמו

מִסְאֲרִי=פֶּלוּס – כסף

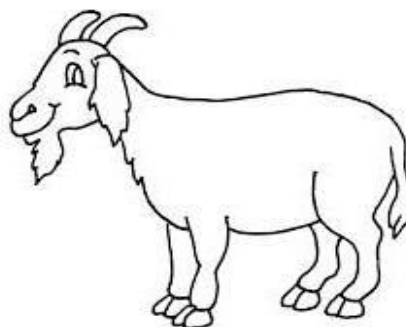
פִּדְל – העדיף

פֶּן – אומנות

תמארין - תרגילים

ענה על השאלות:

1. שו לאקא (אל)זלמה פי בסתאנו?
2. למין אח'דהא?
3. קדיש כאן (א)לאסתאז בדו ידפע?
4. שו פכר (אל)זלמה ען (א)למבלע?
5. קדיש דפע (א)לאסתאז?
6. שו פכר (אל)זלמה ען (א)לאסתאז?
7. שו פכר (א)לאסתאז ען (אל)זלמה פי נפס (א)לוקת?
8. לפניך תמונות. כתוב ליד כל אחת מהן משפט שקשור לסיפור או אמור בע"פ.
9. למתקדמים: ספר באמצעות התמונות את הסיפור בקצרה במילים שלך.

2. יחידת לימוד לחט"ב – דַּאר לַאִיבָּאָר דירה להשכיר / לאה גולדברג

ביחידת הלימוד זו הערכים הבולטים הם קבלת השונה, סובלנות ובניית חברה מגוונת. מטרתה של לאה גולדברג בכתיבת סיפור ציורי זה לדון עם הילדים בנושא השוויון בין הפרטים השונים בחברה.

שאלת סיכום: לוּ כָּנְתָּ אֶחָדִי הַחַיּוֹנָת בַּיּוֹמָהּ כִּיפֵּי תִשְׁעֶר?

דף הדרכה בנושא "האחר הוא אני" - דירה להשכיר

מטרת היחידה : קבלת האחר והשונה, הסבלנות והסובלנות לשונים ממני.

השונות יכולה לבוא לידי ביטוי בתחומים רבים, כגון: דת, צבע, מין, דעות וכו'.

המלצה : לפני קריאת הסיפור "דירה להשכיר" והקנייתו לתלמידים יש לקיים דיון מקדים

בכיתה בעזרת מילות מפתח בערבית. את המילים ניתן לכתוב על הלוח או להכין מראש

כרטיסיות.

המורה יאפשר לתלמידים לשתף את הכיתה בסיפור אישי, שבו נתקלו במקרה של קבלת

האחר או חוסר קבלת האחר.

להלן רשימת מילים מומלצות לדיון:

סבלנות صبر	סובלנות تسامح
------------	---------------

דו קיום تعايش	הפלייה تمييز
---------------	--------------

גזענות عنصرية	הקשבה استماع
---------------	--------------

תקשורת اتصالات	אלימות عنف
----------------	------------

חרם مقاطعة	ניצול استغلال
------------	---------------

חופש התנהגות حرية التصرف

לאחר הדיון בכיתה המורה יילמד את הסיפור באמצעות מצגת, המכילה גם שמע ולאחר

מכן יענו התלמידים על דף העבודה.

באמצעות הסיפור ניתן לתרגל נושאים דקדוקיים שונים, כמו: תנועות עזר, פועל בעבר

ובעתיד, מילות יחס, אותיות שמש, רשמב"א, פל"ן ועוד.

בחטיבה העליונה - إن ואחיותיה , كان ואחיותיה – ניתן לבקש מהתלמידים לנקד את

הסיפור בניקוד סופי.

דעה קדומה מהי?

סטריאוטיפ מהו?

פעילות סיכום מומלצת - לנסח אמנה בנוסח מגילת העצמאות, ועליה יחתמו המורה והתלמידים. האמנה להתחייבות זו תיתלה בכיתה ובעת הצורך יוכל המורה להשתמש באמנה בדרכו החינוכית היומיומית בבית הספר ובכיתה.

קישור למצגת "דירה להשכיר" באתר מפמ"ר – מומלץ בחום!

[http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Mazkirut Pedagogit/ArabSafa/MeshlchanAmafmar/NoseShnati/NosehAinDalet.htm](http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagogit/ArabSafa/MeshlchanAmafmar/NoseShnati/NosehAinDalet.htm)

הסיפור בערבית :

دَارِ لِلْإِيجَارِ

فِي مَرْجٍ جَمِيلٍ بَيْنَ كُرُومٍ وَحُقُولٍ يَقِفُ بُرْجٌ وَلَهُ خَمْسُ طَوَائِقَ.

مَنْ يَسْكُنُ فِي هَذَا الْبُرْجِ؟

تَسْكُنُ فِي الطَّائِقِ الْأَوَّلِ دَجَاجَةٌ سَمِينَةٌ وَكَسَلَانَةٌ.

تَسْكُنُ فِي الطَّائِقِ الثَّانِي قِطَّةٌ حَبَشِيَّةٌ وَجَمِيلَةٌ.

تَسْكُنُ فِي الطَّائِقِ الثَّلَاثِ أُمُّهُ. يَسْكُنُ أَوْلَادُهَا فِي أَعْشَاشِ أُخْرَى.

تَسْكُنُ فِي الطَّائِقِ الرَّابِعِ سِنَجَابَةٌ. تَأْكُلُ السَّنَجَابَةُ الْجُوزَ بِمَرْحٍ.

يَسْكُنُ فِي الطَّائِقِ الْخَامِسِ فَأَرْ صَغِيرٌ.

تَرَكَ الْفَارَ الْبُرْجَ قَبْلَ أُسْبُوعٍ وَمَا رَجَعَ.

كَتَبَ الْجِيرَانُ عَلَى اللَّوْحَةِ " دَارَ لِلْإِيَّارِ "

وَصَلَ سَكَّانُ جُدُدٍ.

كَانَتْ السَّاكِنَةُ الْأُولَى النَّمْلَةَ.

تَفْتَحُ النَّمْلَةُ الْبَابَ وَتَنْظُرُ إِلَى الْبَيْتِ.

يَسْأَلُ الْجِيرَانُ النَّمْلَةَ : هَلْ تُحِبُّنَ الْبَيْتَ ؟ هَلْ تَكُونِينَ جَارَتَنَا ؟

تُجِيبُ النَّمْلَةُ : أَحَبُّ الْبَيْتِ لَكِنْ لَا أَحَبُّ الْجِيرَانِ.

لَا أَقْعُدُ مَعَ دَجَاجَةٍ كَسَلَانَةٍ !

مَشَتْ النَّمْلَةُ وَوَصَلَتْ الْأَرْزَبَةَ.

تَفْتَحُ الْأَرْزَبَةُ الْبَابَ وَتَنْظُرُ إِلَى الْبَيْتِ.

يَسْأَلُ الْجِيرَانُ الْأَرْزَبَةَ : هَلْ تُحِبُّنَ الْبَيْتَ ؟ هَلْ تَكُونِينَ جَارَتَنَا ؟

تُجِيبُ الْأَرْزَبَةُ : أَحَبُّ الْبَيْتِ لَكِنْ لَا أَحَبُّ الْجِيرَانِ.

لَا أَقْعُدُ مَعَ أَبْلَهٍ لِأَنَّ كُلَّ أَوْلَادِهَا يَسْكُنُونَ فِي أَعْشَاشٍ أُخْرَى.

مَشَتْ الْأَرْزَبَةَ وَوَصَلَ الْخَنْزِيرَ.

يَفْتَحُ الْخَنْزِيرُ أَلْبَابَ وَيَنْظُرُ إِلَى أَلْبَيْتِ.

يَسْأَلُ الْجِيرَانُ الْخَنْزِيرَ: هَلْ تُحِبُّ أَلْبَيْتَ ؟ هَلْ تَكُونُ جَارَنَا ؟

يُجِيبُ الْخَنْزِيرُ: أَحَبُّ أَلْبَيْتِ لَكِنْ لَا أَحِبُّ الْجِيرَانَ.

لَا أَقْعُدُ مَعَ قِطَّةٍ حَبَشِيَّةٍ. أَنَا خَنْزِيرُ أَبْيَضُ!

مَشَى الْخَنْزِيرُ وَوَصَلَ الْعَنْدَلِيبَ.

يَفْتَحُ الْعَنْدَلِيبُ أَلْبَابَ وَيَنْظُرُ إِلَى أَلْبَيْتِ.

يَسْأَلُ الْجِيرَانُ الْعَنْدَلِيبَ: هَلْ تُحِبُّ أَلْبَيْتَ ؟ هَلْ تَكُونُ جَارَنَا ؟

يُجِيبُ الْعَنْدَلِيبُ: أَحَبُّ أَلْبَيْتِ لَكِنْ لَا أَحِبُّ الْجِيرَانَ.

لَا أَقْعُدُ مَعَ سِنْجَابَةٍ لِأَنَّهَا تَأْكُلُ كُلَّ الْيَوْمِ الْجُوزَ وَتَعْمَلُ جَلَبَةً

شَدِيدَةً.

مَشَى الْعَنْدَلِيبُ وَوَصَلَ الْحَمَامَةَ.

تَفْتَحُ الْحَمَامَةُ أَلْبَابَ وَتَنْظُرُ إِلَى أَلْبَيْتِ.

יִשְׁאֵל אֲלֵהֶם אֲחֵי הַחֲמָמָה : הֲלֵם תִּחְבֵּינָה אֶלְבֵּית ? הֲלֵם תִּכְוִינָה בְּחֵרְתָּנוּ ?

תִּחְבֵּי אֲחֵי הַחֲמָמָה : אֲחֵי אֶלְבֵּית וְאֲחֵי אֲלֵהֶם.

אֶעֱדֵם מֵעִמָּם לֵאמֹר אֲלֵהֶם בְּחֵרְתָּנוּ וְאֲחֵי הַחֲמָמָה וְאֲחֵי הַחֲמָמָה !

נְזִיפָה וְאֲחֵי הַחֲמָמָה !

אֶשְׁתַּבֵּחַ אֲחֵי הַחֲמָמָה וְאֶשְׁתַּבֵּחַ בְּחֵרְתָּנוּ אֲחֵי הַחֲמָמָה.

دار للإيجار

1. لأئِمُوا بَيْنَ الْحَيَوَانِ وَالصَّفَةِ.

مَحْبُوبَةٌ

حَمَامَةٌ

صَغِيرٌ

دَجَاجَةٌ

كَسَلَانَةٌ

خَنْزِيرٌ

أَبْيَضٌ

قِطَّةٌ

جَمِيلَةٌ

فَأْرٌ

2. رَتَّبُوا الْحَيَوَانَاتِ حَسَبَ الْقِصَّةِ.

فَأْرٌ ___ دَجَاجَةٌ ___ سِنَجَابَةٌ ___ أَبْلَهْ ___ قِطَّةٌ

3. أَكْمِلُوا الْجُمْلَةَ الْآتِيَّةَ.

_____ فِي الطَّابِقِ الْأَوَّلِ

_____ فِي الطَّابِقِ الثَّانِي

_____ فِي الطَّابِقِ الثَّلَاثِ

_____ فِي الطَّابِقِ الرَّابِعِ

_____ فِي الطَّابِقِ الْخَامِسِ

4. جَدُّوا فِي الْقِصَّة:

- 3 מילים בנקבה _____
- 3 ריבויים שאינם מציינים בן אדם _____
- שני ריבויים שמצינים בני אדם _____
- 3 מילים מיוחדות + אות שמש _____
- 3 מילים מיוחדות + אות ירח _____
- שני פעלים בעבר _____
- שני פעלים בעתיד _____
- שתי מילות יחס _____

5. לפניך פעלים מהסיפור. נתח אותם בטבלה הבאה.

הפועל	שורש	גוף	זמן
يَسْكُنُ			
تَسْكُنُ			
تَأْكُلُ			
تَرَكَ			
أَقْعَدُ			
تَعْمَلُ			
وَصَلَتْ			
يَسْأَلُ			

6. أُكْتُبُوا صَحِيحَ أُم خَطَأَ

تَسْكُنُ فِي الطَّابِقِ الثَّانِي قِطَّةَ _____

تَأْكُلُ السَّنَجَابَةَ الْجُوزَ بِمَرَحَ _____

كَتَبَ الْخَنْزِيرُ عَلَى اللَّوْحَةِ " دَارَ لِلْإِيْجَارِ _____

قَالَ الْعَنْدَلِيبُ: لَا أَقْعُدُ مَعَ الْجَيْرَانِ! _____

7. أُكْتُبُوا مَنْ يَسْكُنُ فِي كُلِّ طَابِقٍ فِي عِمَارَتِكُمْ.

فِي الطَّابِقِ الْأَوَّلِ عَائِلَةٌ _____

فِي الطَّابِقِ الثَّانِي عَائِلَةٌ _____

فِي الطَّابِقِ الثَّلَاثِ عَائِلَةٌ _____

فِي الطَّابِقِ أَلِ _____ عَائِلَتِي

8. حَوِّلُوا الْجُمْلَ التَّالِيَةَ إِلَى الْمُؤَنَّثِ.

يَفْتَحُ الْخَنْزِيرُ أَلْبَابَ وَيَنْظُرُ إِلَى أَلْبَيْتِ.

أَنَا خَنْزِيرُ أَبْيَضُ!

تَرَكَ الْفَأْرُ الْبُرْجَ قَبْلَ أُسْبُوعٍ وَمَا رَجَعَ.

يَفْتَحُ الْعَنْدَلِيبُ أَلْبَابَ وَيَنْظُرُ إِلَى الْبَيْتِ.

9. أَجِيبُوا عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ بِالْعَرَبِيَّةِ.

مَتَى تَرَكَ الْفَأْرُ الْبُرْجَ ؟

مَنْ وَصَلَ بَعْدَ النَّمْلَةِ؟

مَنْ وَصَلَ قَبْلَ الْخَنْزِيرِ؟

هَلْ أَحَبَّتِ الْارْنَبَةُ الْبَيْتَ؟

هَلْ أَحَبَّ الْعَنْدَلِيبُ السَّنَجَابَةَ ؟

أَيْنَ يَسْكُنُ الْجِيرَانُ ؟

أَيْنَ يَسْكُنُ أَوْلَادُ الْأَبْنَلَةِ؟

مَاذَا تَأْكُلُ السَّنَجَابَةُ ؟

3. יחידת לימוד לכיתה יב' – חכאיה רקמ 11 / נגייב מחפוז

הסיפור "סיפור מספר 11" מאת נגיב מחפוז, הסופר המצרי הראשון שזכה בפרס נובל לספרות, מספר על הפער בין הלימוד בחברה המסורתית לבין רצון הילד לחופש ולהתנתקות מלימוד פוגע מבחינה גופנית ונפשית.

התלמיד לומד ב- "קִּטָּב" המקביל ל"חדר" ביהדות. הלימוד המסורתי לעומת מערכת החינוך הערכית בישראל היום, וכן אנו קוראים על הפער בין יחס ההורים לחינוך לבין יחס הילדים לחינוך. שאלת סיכום:

"أعتقد أن سقوطي هو نهاية علاقتي بالتعليم وعصي المدرسين وإني سأستقبل من الآن فصاعدا حياة ناعمة خالية من الكدر" – ما رأيك عن العنف الذي كان جزءا من حياة التلاميذ والدراسة التقليدية؟

לפניכם קישור לסיפור המוקלט (עריכה והקלטה – רות בן אבי). האזינו ועקבו אחר הסיפור בספר הלימוד וענו על השאלות.

<https://www.youtube.com/watch?v=0X-1SYBdi9I>

לנוחיותכם גם הטקסט המתורגם .

סיפור מספר 11 - תרגום

- 1 (אנחנו) עומדים בחצר בית הספר היסודי, מחכים לתוצאת המבחן. סיימנו את שלב החדר ועשינו
- 2 מבחן קבלה, והנה אנחנו מחכים להכרזה על התוצאה.
- 3 יצא שרת בית הספר מחדר המנהל והתחיל לקרוא את השמות מרשימה שהיתה בידו, אחר כך
- 4 אמר:
- 5 יישאר מכם מי ששמע את שמו ויחזרו האחרים אל בתיהם. לא שמעתי את שמי. פשטה
- 6 בליבי שימחה שלמה. אני סבור שכשלוני הוא סוף יחסי עם הלימוד ומקלות המורים,
- 7 ואני אקבל מכאן ואילך חיים נעימים ריקים מצער. שאל אותי אבי על
- 8 התוצאה ועניתי לו בשביעות רצון:
- 9 נכשלתי וחזרתי אל הבית...
- 10 איחס...דמיינתי אותך יותר טוב ממה שאתה...

11 אמרתי בשמחה ;

12 לא משנה!

13 לא משנה???

14 אני שונא את ה"חדר" ושונא את אדוננו השיח. ושונא את השיעורים...השבח לאל על שאני נפטרתי

15 מכל זה...

16 אבי הזעיק פנים , כשהוא שואל :

17 אתה חושב שאתה תישאר בבית?

18 כן זה עדיף!

19 כדי שתשחק עם הפרחחים בשכונה, האין כך?

20 הבטתי אליו בדאגה ואמר בתקיפות :

21 אתה תחזור ל"חדר" לשנה נוספת, וה"פלקה" ערבה לטיפול בטיפשותך.

22 התכוונתי למחות ואמר (האב) :

23 התכונן לחיים ארוכים של לימוד, תלמד שלב אחר שלב עד שתהיה איש מכובד...

24 ולא נהנית משמחת הכישלון אלא שעות.

חכאיה رقم 11 / لنجيب محفوظ

התרגילים נכתבו ע"י רות בן אבי

الجزء الأول (حتى: "إخص"...)

إختر الجواب الصحيح:

1. أُنهيّا مرحلة : * الابتدائية * الكتاب * روضة الأطفال

2. أَدِينَا امتحان القبول: * للكتاب * للجامعة * للمدرسة الابتدائية

3. إنتظرنا إعلان نتيجة القبول: * في فناء المدرسة الابتدائية * في الصّفوف * في الكتاب

3. أعلن نتائج القبول: * ناظر المدرسة * الشيخ * ضابط المدرسة

4. كانت الأسماء مكتوبة في: * اللوح * الكشف * المكاتب

5. من سمع اسمه: * فينتظر * فيرجع إلى بيته * فيذهب إلى المدير
6. من لم يسمع اسمه: * فينتظر * فيرجع إلى بيته * فيذهب إلى المدير
7. عندما لم يسمع الولد اسمه: * حزن * إندهش * فرح
8. إعتقد الولد أن سقوطه في الامتحان معناه : * إستمرار علاقته بالتعليم
* بداية علاقته بالتعليم * نهاية علاقته بالتعليم
9. كانت حياته في الكتاب : * كادرة * ناعمة * مُملّة
10. كان ردّ فعل أبي الولد لما سمع النتيجة: * فرح * غضب * إرتياح

أكمل الجمل الناقصة بالكلمات التالية:

1. لماذا تمكثون في ال _____ يا أولاد؟ هكذا أمرنا الشيخ.
2. لا _____ ني يا أخي. سأصل وحدي.
3. _____ الامتحان الشفهيّ في سور القرآن.
4. متى سنعرف _____ الامتحان أيّها المعلّم؟
5. أيّها الطّلاب أقرأ عليكم ال _____ , ومن يحضر يرفع يده.
6. إنتظرنا خارج _____ الناظر لمكالمته.
7. يستعمل المدرّسون ال _____ في دروسهم.
8. من الآن ف _____ أبذل جهودًا في تعليمي.
9. نجحت في الامتحان فشاعت في نفسي _____ شاملة.
10. لم _____ أنني أسقط في هذا الامتحان.

الكلمات الناقصة: صاعدًا , فناء , نتيجة , حجرة , فرحة , تنتظر , أسماء , عصي , أتصوّر
أديت

أكتب من / ما هو:

1. الأسماء مكتوبة فيه: _____
2. رجعوا إلى بيوتهم: _____
3. إنتظروا في ساحة المدرسة: _____
4. سألني عن نتيجة الامتحان: _____
5. سقط فعداد إلى بيته: _____
6. يضرب الأولاد أثناء الدّرس: _____
7. تُستعمل لضرب الأولاد في الدّرس: _____
8. إنتظر الأولاد إعلاّنها: _____
9. أدّيناه في نهاية مرحلة الكتّاب: _____
10. فيها كدر: _____

كوّن جملة من كلّ مجموعة كلمات:

1. فناء , يلعب , إستراحة
2. ضابط , يخاف , نتيجة
3. كتّاب , عصي , دراسة
4. مرحلة , أنهيّنا , حياة
5. أجاب , سؤال , إرتياح

أجزاء الثاني (فأقول بسرور...)

إختر الجواب الخطأ:

1. يكره الولد الصغير: * المدرسة * الكتاب * الشيخ * الدروس
2. يفضل الولد أنه: * يلعب مع الأوباش في الحارة * يمكث في البيت * يمكث في الكتاب.
3. يفضل الأب أن الولد: * يرجع إلى الكتاب عامًا آخر * يلعب مع الأوباش في الحارة. * يتعلم حتى يصير رجلاً مُحْتَرَمًا.
4. تكلم الأب مع ابنه: بارتياح * بحزم * بغضب.
5. كان رد فعل الولد لكلام أبيه: * احتجاج * إعتذار * قلق
6. لم ينعم الولد بفرحة السقوط إلا: * ساعات * أيام * سنة

أكمل:

1. تكلم الولد مع أبيه ب_____ ولكن الأب فاجابه ب_____.
2. يكره الولد ال _____ وال _____ وال _____.
3. يظنّ الولد أنه يمكث مع ال _____ في الحارة بدلاً من الذهاب إلى المدرسة.
4. هذا لا _____ الولد لأنه يعتقد أن ال _____ في البيت هو _____.
5. تكلم الأب مع ابنه ب_____.
6. يعتقد الأب أن الفلقة كفيفة ب _____ غباء الأولاد.

7. أراد الولد أن _____ ولكنه لم يتجرأ.

8. قال الأب لابنه إنه يتعلم _____ بعد مرحلة حتى يصير _____.

9. لم ينعم الولد بفرحة ال _____ إلا ساعات قليلة.

10. لن يسمح الأب لابنه بال _____ في البيت.

أكتب عدة كلمات عن كل من الشخصيات التالية:

● الولد * الأب * الشيخ * ضابط المدرسة

أكتب عدة كلمات عن كل من الأماكن التالية:

● الكتاب * المدرسة الابتدائية * الحارة * الفناء

أكتب الكلمات / الجمل من القصة التي تُعبر عن:

● فرح الولد من سقوطه في امتحان القبول.

● كُره الولد للتعليم.

● خيبة أمل وغضب الأب من ابنه.

● لا مُبالاة الولد من فشله.

● طاعة الولد لأبيه.

● حزم الأب

לפניך משפטים מצוטטים מתוך הסיפור. בסוגריים מופיעה מילה נוספת. עליך להחליף את המילה

המסומנת במשפט במילה שבסוגריים ולשנות את יתר חלקי המשפט בהתאם בניקוד מלא:

דוגמה: ... فَيَقْطُبُ الأب مُتَسَائِلًا. (الأُم)

● فَتُقْطَبُ الأُم مُتَسَائِلَةً.

1. اِسْتَعِدَّ لَعُمُرٍ طَوِيلٍ مِنَ التَّعَلُّمِ! سَتَتَعَلَّمُ مرحلة بعد مرحلة. (ستتعلَّمانِ)
2. ... حَتَّى تَصِيرَ رَجُلًا مَحْتَرَمًا. (امرأة)
3. أَنَّنِي سَأَسْتَقْبِلُ حَيَاةً نَاعِمَةً. (ستستقبلون)
4. يَسْأَلُنِي أَبِي عَنِ النَّتِيجَةِ فَأُجِيبُهُ بَارْتِيَا ح. (أُمِّي)
5. تَصَوَّرْتُكَ أَفْضَلَ مِمَّا أَنْتَ. (أنتم)
6. أَلْحَمْدُ لِلَّهِ أَنَّنِي تَخَلَّصْتُ مِنْ ذَلِكَ كُلِّهِ. (تَخَلَّصْتُ)
7. أَتَظُنُّ أَنَّكَ سَتَمَكُثُ فِي الْبَيْتِ؟ (أَنَّكَ)
8. إِنِّي أَكْرَهُ سَيِّدَنَا الشَّيْخَ. (نكره)

حلل الأفعال التالية:

لَيَنْتَظِرُ	لَيَرْجِعُ
لَمْ أَنْعَمْ	يَمْضِي
اِسْتَعِدَّ	حَتَّى تَصِيرَ
نَقِفُ	مُخَالِفَةٌ
تَظُنُّ	لَتَلْعَبَ
أَكْرَهُ	مُتَسَائِلًا
اِخْتِجَاجُ	لَا يَهُمُّ
أَهْمُ	تَشِيعُ
اِرْتِيَا ح	أُجِيبُ

4. יחידת לימוד לכיתות יא-יב – רובי וטובי

סיפור זה מספר על ארנבים תאומים, שאחד מהם רובי מקבל את האחר והשונה, והשני טובי – מתעב אותם. זהו משל לחברה האנושית, בה קיימים זרעי שנאה לשונה.

בכיתה נערוך דיון על שתי הגישות תוך מתן דוגמאות אקטואליות שונות. בדיון אנו מגדילים כמובן את אוצר המלים ואת מיומנות ההתמודדות עם הטקסט.

שאלת סיכום: **مع من تتعاطف؟ أكتب رأيك عن تصرفات كل أرنب.**

רובי וטובי

1 - في دولة بعيدة عَبَرِ الجبال تَعِيشُ أرانبٌ مِنْ كُلِّ الألوان. ها اثْنانِ مِنْهُما - أخوانِ تَوَّامانِ: روبي وطوبي,

أرنبانِ أبيضان.

معًا كَبُرَا وَلَعِبَا بالطَّابَةِ, معًا شَاهَدَا بِرَامِجٍ تَرْفِيهِيةٍ, معًا طَالَعَا نَفْسَ الكُتُبِ, معًا قَرَأَ نَفْسَ الصُّحُفِ.

5 - أَنْظَرُوا إِلَيْهِمَا ها هُما اثْنانِ يَشْبَهُانِ بَعْضُهُما مِثْلَ قَطْرَتِي المَاءِ. أَلَّلُونِ أبيض والأُذنانِ طَوِيلَتانِ وبالرَّغْمِ مِنْ ذَلِكَ يَخْتَلِفَانِ كَثِيرًا.

רובי יִכְרֶה הַגִּרְבָּא הַכָּזָא לַמַּגְרָד הַכְּרָהיֶה. רובי יִכְרְהֶמָּה כְּרָהיֶה מִן גִּיר סִבָּב. לִרְובִי אֵרָא מִסְבָּקָה בַּגִּרְבָּא. וְהַמִּחְתָּלִפֹּן הוּא יְעִיבֵהֶם בָּאֻלָּב סִינֵה.

يَتَمَشَّى روبي كَلِصَّ فِي اللَّيَالِي يَكْتُبُ هِجَاءً وَمَدَمَاتٍ عَلَى الْجُدُرَانِ: "الْأَرَانِبُ الْمُلوَّنة 10 - كُلُّهَا قَدْ...رة. انْصَرِفُوا مِنْ هُنَا وَالْيَ بُيُوتِكُمْ أَذْهَبُوا!"

مَرَّةً جَاءَ لِيَسْكُنَ فِي الْمِنْطَقَةِ أَرْنَبٌ جَدِيدٌ، أَرْنَبٌ رَمَادِي اللَّوْنِ. غَضِبَ روبي، صَاحَ وَتَذَمَّرَ: "لَا يَسْكُنُ هُنَا أَرْنَبٌ ذُو لَوْنٍ آخَرَ!"

مَرَّةً فِي الشَّارِعِ مَرَّ أَمَامَهُ الْأَرْنَبُ الْجَدِيدُ الَّذِي كَانَ مَكْرُوهًا لَدَيْهِ. رَكَضَ روبي فِي الشَّارِعِ: "لَنْ أَنْظُرَ فِي وَجْهِهِ". وَعِنْدَهَا سَيَّارَةٌ صَدَمَتْ رِجْلَيْهِ.

15 - فِي الْمُسْتَشْفَى فَتَحَ عَيْنَيْهِ فَشَاهَدَ أَرْنَبًا بُنِيَ اللَّوْنُ يَضْمِدُ جِرَاحَهُ. غَضِبَ روبي وَأَشْتَدَّ صُرَاخُهُ: "لَا يَلْمُسُنِي أَيُّ أَرْنَبٍ بُنِيَ اللَّوْنُ. أَكْرَهُ جَمِيعَ الْغُرَبَاءِ وَلَا شَيْءٍ يُغَيِّرُنِي".

لِنَتْرُكْ روبي الْآنَ وَتَعَالَوْا نَتَعَرَّفَ عَلَى أَخِيهِ طُوبِي. كُلُّ الْأَرَانِبِ أَصْحَابُهُ، الْأَبْيَضُ مِنْهَا وَالْأَسْوَدُ وَهُوَ مُسْتَعِدٌّ لِمُسَاعَدَةِ كُلِّ مَنْ يَحْتَاجُ إِلَيْهِ.

20 - طُوبِي يَكْرَهُ الْآرَاءَ الْمُسَبِّقَةَ وَيَتَعَامَلُ مَعَ غَيْرِهِ بِنَاءً عَلَى الْوَقَائِعِ. وَإِذَا غَضِبَ الْجَارُ وَسَخِطَ عَلَيْهِ يُحَاوِلُ طُوبِي إِرْضَاءَهُ.

جَمِيعَ الْأَرَانِبِ تُقَدِّرُ طُوبِي مَا عَدَا أَخِيهِ الْأَحْمَقَ روبي. وَيَقُولُ: يَا طُوبِي أَنَا لَا أَفْهَمُ كَيْفَ تَسْتَطِيعُ أَحْتِرَامَ الْأَرَانِبِ مِنْ كُلِّ جِنْسٍ؟

فِيُجِيبُهُ طُوبِي وَالْبَسْمَةَ عَلَى شَفَتَيْهِ: إِنِّي أَحْتَرِمُ كُلَّ أَرْنَبٍ حَسَبَ أَعْمَالِهِ. إِذَا سَلَكَتَ

25 - مِثْلِي وَتَنَازَلْتَ عَنْ كَرَاهِيَّتِكَ تَكُونُ حَيَاتُكَ أَكْثَرَ جَمَالًا.

وَأَنْتِ أَيُّهَا الْقَارِئُ، تَأَمَّلِي فِي الْمِرْآةِ، أَنْظُرِي حَوْلَكَ. مَنْ مِنَ الْأَخْوَانِ أَحَبُّ إِلَيْكَ؟

אלקلمات الجديدة:

כָּרֶה ≠ אָחַבَّ آراء مُسَبِّقَة - דעות קדומות سَيِّء - רע عَيِّب - גינה هِجَاء = מַמָּה - גינוי
قَدَّر ≠ نَظِيف غَضِب = زَعَلَ = سَخِط ضَمَدَ (-) - חבש. لَمَسَ (-) - נגע
ما عدا - חוץ מ... سَلَكَ = תַּסְרُף تَنَازَلَ عَنْ - ויתר על...

התרגילים נכתבו ע"י רוני ברדה

תמרינ:

1. אִכְתֹּב סַח / סָחָא:

يَعِيشُ رُوبِي وَطُوبِي عَلَى جَبَلٍ - _____

رُوبِي وَطُوبِي هُمَا أَزْنَابَانِ صَاحِبَانِ أَبْيَضَانِ - _____

2. ضَعْ دَائِرَةَ حَوْلَ الْعَمَلِيَّاتِ الْمُشْتَرَكَةِ لِرُوبِي وَطُوبِي:

(1) يَلْعَبَانِ. (2) يَسْمَعَانِ مُوسِيقَى. (3) يُشَاهِدَانِ التَّلْفِيزِيُونَ. (4) يَقْرَأَانِ.

(5) يَعْمَلَانِ رِيَاضَةً.

3. اُكْتُبْ بِالْعَرَبِيَّةِ كَيْفَ يُوَصَّفُ هَذَانِ الْأَرْبَابَانِ.

4. اكْمَلْ بِمُسَاعَدَةِ مَخْزَنِ الْكَلِمَاتِ (שימו לב: במחסן יש שתי מלים מיותרות):

الْفَرْقُ الْوَحِيدُ بَيْنَ رُوبِي وَطُوبِي هُوَ أَنَّ رُوبِي لَا _____ الْغُرَبَاءَ _____ سَبَبٌ. هُوَ _____ بِأَسْمَاءِ

مُخْتَلَفَةٍ وَ_____ فِي اللَّيَالِي _____ عَلَى الْجُدْرَانِ _____ الْغُرَبَاءَ.

الْمَخْزَنُ: شِعَارَاتٌ يُحِبُّ ضِدَّ يَكْرَهُ بِدُونِ يَكْتُبُ يَصِيحُ يُسَمِّيهِمْ

5. أَجِبْ بِالْعَرَبِيَّةِ: كَيْفَ شَعَرَ رُوبِي لَمَّا رَأَى الْأَرْنَبَ الرَّمَادِي؟ مَاذَا عَمِلَ؟ مَاذَا حَدَّثَ لَهُ؟

6. رَتِّبِ الْجُمْلَ حَسَبَ تَسْلُسُلِ الْأَحْدَاثِ:

- إصْطَدَمَتِ السَّيَّارَةُ بِرُوبِي.

- غَضِبَ رُوبِي عَلَى الْأَرْنَبِ الْغَرِيبِ.

- رَكَضَ رُوبِي فِي الشَّارِعِ لِنَلَّا يَنْظُرَ إِلَى الْأَرْنَبِ الرَّمَادِي.

- رَأَى رُوبِي أَرْنَبًا بِاللُّونِ الرَّمَادِي.

7. اكْمِلْ: لَمْ يُوَافِقْ رُوبِي الْعِلَاجَ فِي الْمُسْتَشْفَى لِأَنَّهُ

8. أَجِبْ بِالْعَرَبِيَّةِ: كَيْفَ يَشْعُرُ طُوبِي تَجَاهَ الْغُرَبَاءِ؟ مَاذَا عَمِلَ إِذَا غَضِبَ عَلَيْهِ

أَرْنَب آخَرَ؟

9. اكْتُبْ صَحَّ / خَطَأَ:

تَحَنَّرْتُ كُلَّ الْأَرْنَبِ طُوبِي - صَحَّ / خَطَأَ.

10. أَجِبْ بِالْعَرَبِيَّةِ: مَاذَا نَصَحَ رُوبِي لَطُوبِي؟

11. سَوِّالِ الْمُنَاقَشَةِ فِي الصَّفِّ: مَنْ مِنَ الْأَخْوِيْنَ أَحَبُّ إِلَيْكَ وَلِمَاذَا؟

12. ציין את התופעות התחביריות במשפטים הבאים מתוך הסיפור, נקד ניקוד מלא ותרגם לעברית:

- (1) أَخَوَانِ تَوَّامَانِ –
- (2) لَنْ أَنْظُرَ فِي وَجْهِهِ –
- (3) فَطَرْتِي الْمَاءَ –
- (4) لَا شَيْءَ يُغَيِّرُنِي –
- (5) تَمْشَى رُوبِي كَلِصَّ فِي اللَّيَالِي يَكْتُبُ هِجَاءًا عَلَى الْجُدْرَانِ –
- (6) لِنَتْرُكْ رُوبِي –
- (7) بُنِيَ اللَّوْنُ –
- (8) ذُو لَوْنٍ آخَرٍ –
- (9) كَانَ مَكْرُوهًا لَدَيْهِ –
- (10) إِنَّنِي أَحْتَرِّمُ كُلَّ أَرْنَبٍ –
- (11) أَكْثَرَ جَمَالًا –

13. נתח את הפעלים הבאים ניתוח מלא:

أَفْعُل	الضَّمِير	الصِّيْغَةُ	الْوِزْن	الْجَذَر
تَعِيشُ				
تَرْفِيهِيةٌ				
قَرَأَ				
يَشْبَهُانِ				
يَخْتَلِفَانِ				
يَكْرَهُ				
مُسَبِّقَةٌ				
يُعَيِّبُهُمْ				
يَتَمَشَّى				

				مُلَوَّنة
				إِنْصَرَفُوا
				لَيَسْكُنَنَّ
				صَاحَ
				مَرَّ
				مَكْرُوهًا
				لَنْ أُنْظَرَ
				مُسْتَشْفَى
				إِشْتَدَّ
				يُغَيِّرُنِي
				لِنَتْرُكْ
				تَعَالَوْا
				مُسْتَعِدَّ
				مُسَاعَدَة
				يَحْتَاجُ
				إِرْضَاءُهُ
				عَدَا
				تَسْتَطِيعُ
				يُجِيبُهُ